

Post specialisà per la promoziun da la sanadad, Hofgraben 5, 7001 Cuir
081 257 64 00, gf@san.gr.ch
gesundheitsförderung.gr.ch

Vischnanca che promova la sanadad

Purschida per sustegnair vischnancas da sviluppar in concept per las gruppas en mira uffanza tempriva, uffanza, giuventetgna e/u persunas pli veglias

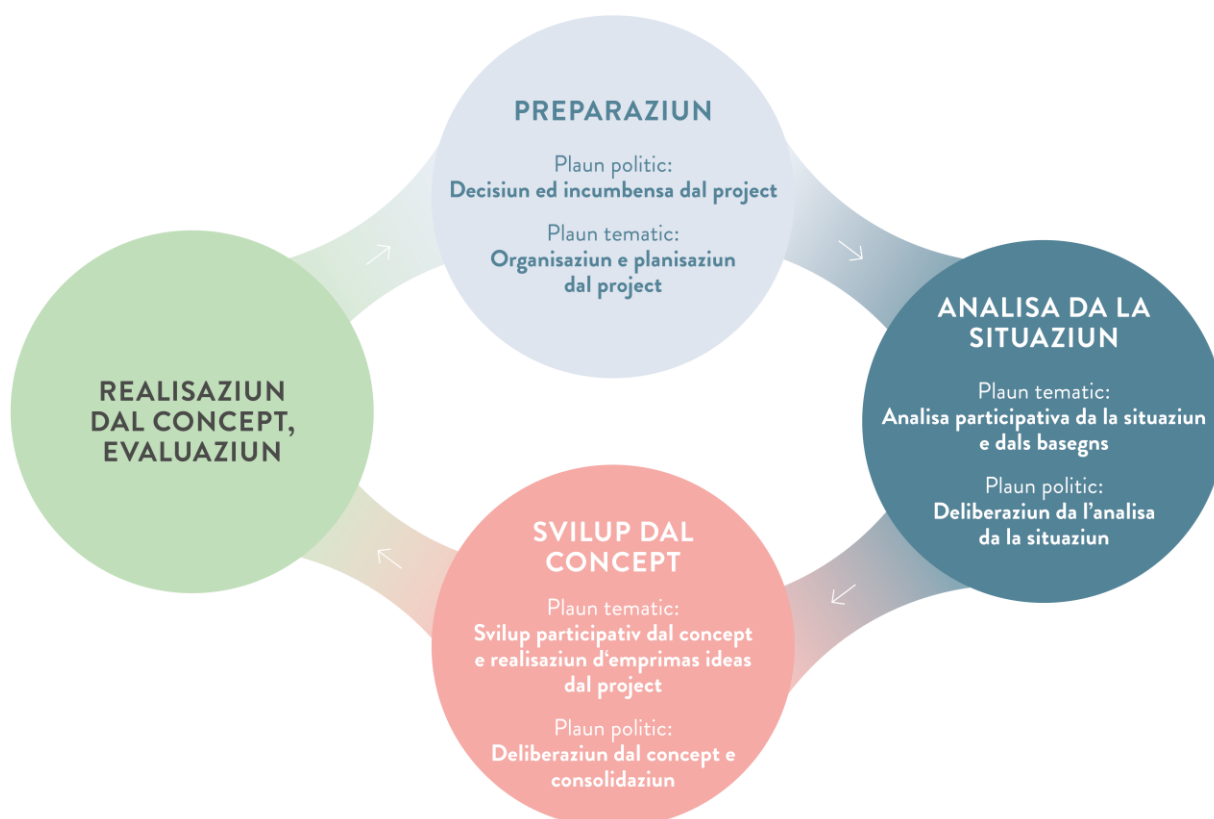
Mintga vischnanca ha ina influenza decisiva sin las cundiziuns da crescer si e da viver da sia populaziun. Ina vischnanca po metter ils accents uschia, che uffants pitschens, uffants e giuvenils cun lur persunas da referiment sco er persunas pli veglias cun lur confamigliars prendan en lur mintgadi decisziuns che promovon la sanadad, creschan si saunamain e pon viver uschè ditg sco pussaivel en moda autodeterminada.

Per che quai gartegi, dovri ina politica d'uffants, da giuventetgna e da vegliadetgna che focussescha sin la promoziun da la sanadad. Concepts resp. strategias dattan in'orientaziun e sustegnan in engaschi da la vischnanca a lunga vista e cun cleras finamiras.

La vischnanca vegn sustegnida ed accompagnada sin sia via da daventar ina «vischnanca che promova la sanadad». Cun sviluppar il concept vegnan resguardadas las circumstanzas specificas da la vischnanca. Las gruppas en mira vegnan integradas activamain ed i vegn sa basà sin mesiras gia existentas.

Co sa preschenta la realisaziun?

In concept che metta il focus sin la promoziun da la sanadad po vegnir elavurà en ina vischnanca, en ina corporaziun da vischnancas u en ina regiun. La realisaziun ha lieu en quatter etappas e vegn sustegnida d'in accompagnament extern dal project. Tut tenor dimensiun e finamiras variescha la durada tranter 1,5 e 2,5 onns.

Tge gruppas en mira èn pussaivlas?

La vischnanca decida, sch'ina u pliras gruppas en mira primaras stattan en il focus.

Gruppas en mira primaras

- Famiglias cun lur uffants en la vegliadetgna prescolara (0 – 5 onns)
- Uffants, giuvenils, giuvens creschids e lur personas da referiment (0 – 20 onns)
- Personas pli veglias e lur confamigliars (65+ onns)

Gruppas en mira secundaras

- Personas responsablas da la politica ed emploiadas ed emploiads da l'administraziun sin plaun communal / regional
- Personas spezializadas ed acturs dal sector uffants pitschens, uffants, giuvenils e personas attempadas

Tge finamiras duain vegnir cuntanschidas?

- **Infurmaziuns simplas:** Famiglias, uffants e giuvenils, personas pli veglias e lur personas da referiment duain vegnir infurmadas en ina lingua chapaivla ed en ina furma facilmain accessibla davart temas e purschidas da la promoziun tempriva / da la promoziun d'uffants e da giuvenils / da la lavur da vegliadetgna, ch'els pon utilizar en cas da basegn.
- **Purschidas orientadas a la dumonda ed al basegn:** Las purschidas vegnan svilupadas vinavant en vista a la dumonda ed al basegn, a la diversidad, qualidad ed accessibladad. Plinavant vegnan enconuschidas e serradas eventualas largias.
- **Cundiziuns da viver che promovon la sanadad:** L'infrastructura da temp liber ed il spazi public vegnan concepids resguardond ils uffants, ils giuvenils, las personas attempadas e las famiglias, senza barrieras ed en moda che promova la sanadad.
- **Partecipaziun a la vita sociala ed engaschi voluntar:** La partecipaziun a la vita sociala e l'engaschi voluntar da la populaziun, en spezial dals uffants, giuvenils, da las famiglias, personas pli veglias e da lur personas da referiment èn rinforzads.
- **Raits e cooperaziun:** La collavuraziun e l'utilisaziun da sinergias tranter personas spezializadas ed acturs dals secturs sanadad, furmaziun, fatgs socials, temp liber e sport èn etablidas.
- **Direcziun e realisaziun a lunga vista:** La vischnanca dispona d'in instrument strategic che vegn sustegnì da bleras varts e ch'è la basa per ina politica che promova la sanadad activamain, a lunga vista ed en moda visibla. Quai garantescha la realisaziun operativa.

Basas specificas

Tut tenor gruppa en mira sa basa il svilup dal concept sin las suandantas basas naziunalas:

- «Handbuch zum Primokiz Prozess der Jacobs Foundation», www.primokiz.ch
- «Leitfaden zur Entwicklung kommunaler Kinder- und Jugendpolitik» da la Federaziun tetgala per la lavur averta da giuvenils e da la scola auta spezializada da la Svizra dal Nordvest, www.leitfaden-kjp.ch
- «Dimensionen einer altersfreundlichen Gemeinde», che s'orienteschan al model da la WHO «age-friendly cities and communities», [Wegweiser altersfreundliche Gemeinde](http://Wegweiser.altersfreundliche.Gemeinde)

Tge pretensiuns sto ina vischnanca ademplir?

- Decisiun da princip da la politica communal cun suttascriver ina cunvegna.
- Ina commembra u in commember da la suprastanza communal (p.ex. l'incumbensada u l'incumbensà per la promoziun da la sanadad e la prevenziun) fa part da la gruppa directiva locala.
- La vischnanca metta a disposiziun ina direcziun dal project (recumandaziun 10–20 pertschient) e conceda las resursas finanzialas necessarias.

Tge sustegn survegn la vischnanca?

- Cussegliazion davart la promoziun da la sanadad e sustegn cun argumentaris per tut las gruppas en mira.
- Surpigliada dals custs per in accumpagnament extern dal project (dumber da dis da cussegliazion dependent da la dimensiun dal project), che sustegna il svilup dal concept en la vischnanca e moderescha occurrenzas en cas da basegn.
- Instruments e metodos per cuntanscher las finamiras.
- Ina contribuziun finanziaria da 50 % dals custs totals, max. 10 000 francs per sviluppar il concept. La contribuziun po vegnir impundida per custs materials e da personal che resultan.
- Colliaziun e garanzia da la qualitat sin plaun chantunal.

Custs per la vischnanca

Per la vischnanca resultan custs da personal, en spezial per la direcziun dal project sco er custs materials per la realisaziun. L'Uffizi da sanadad surpiglia 50 %, max. 10 000 francs. La suandanta survista inditgescha pli u main, cun tge custs ch'igl è da far quint:

Direcziun locala dal project (durant 1,5 – 2,5 onns)	10 – 20 pertschients da piazzas
Indemnisaziuns per sesidas (p.ex. gruppa directiva)	4 – 6 sesidas
Ulteriuras persunas spezialisadas en cas da basegn (p.ex. jugend.gr, Mobilitad da peduns Svizra)	2000 – 4000 francs
Custs per occurrenzas da cooperaziun (alimentaziun, materialias, local, custs da spediziun e.u.v.)	3000 francs
Custs per realisar ideas da project	3000 francs

Proxims pass

Entraï en contact cun nus. Nus vegnin gugent al lieu e preschentain la purschida da sustegn «Vischnanca che promova la sanadad» sco er las cundiziuns generalas.

Voss contacts

Alice Lang, manadra dal project Promoziun da la sanadad en vischnancas, +41 81 257 88 91,
Alice.Lang@san.gr.ch

Claudia Ruggli, manadra dal project Promoziun da la sanadad en la vegliadetgna, +41 81 257 25 76,
Claudia.Ruggli@san.gr.ch

Valeria Ciocco, coordinatura dal program Promoziun da la sanadad, +41 81 257 64 10,
Valeria.Ciocco@san.gr.ch